

СТАНОВИЩЕ

От: *проф. д-р Али Али Вейсел; катедра „Счетоводство и одит“, Висше училище по застраховане и финанси – София, професионално направление 3.8. „Икономика“ (Счетоводство, одит и анализ).*

Относно: дисертационен труд за присъждане на научна степен **„доктор на науките“** в област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8. „Икономика“, докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“ във Висшето училище по застраховане и финанси

Автор на дисертационния труд: д-р Божена Агнешка Сова

Тема на дисертационния труд: *Косвените данъци и тяхното влияние върху нивото и структурата на приходите в държавния бюджет. Анализ по примера на Полша за 2017-2021 г.*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 105/01.03.2023 г. на Ректора на Висшето училище по застраховане и финанси (ВУЗФ).

1. Общо описание на представените материали

Представените от дисертанта материали включват: дисертационен труд; автореферат на дисертационен труд; справка за изпълнението на минималните национални изисквания за придобиване на научната степен „доктор на науките“ в Република България; публикации и доказателства за цитиранията; резюмета на публикациите; авторска справка за приносите в дисертационния труд.

Приложените публикации включват: три монографии, една от които е в съавторство; публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд; една статия, публикувана в научно издание, реферирано и индексирено в световноизвестни бази данни с научна информация; статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране и в редактирани колективни томове – 16 бр., от които две в съавторство; публикувани глави от колективна монография – 7 бр., от които една в съавторство.

Представени са 30 броя цитирания в издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, в монографии и колективни томове с научно рецензиране и в нереферирани списания с научно рецензиране.

2. Кратка характеристика на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд се състои от 374 страници и е структуриран в увод, изложение в седем глави, заключение и списък на използваната литература. В основния текст са включени 14 фигури и 22 таблици.

Предмет на изследването е структурата и динамиката на постъпленията от косвени данъци (ДДС, акцизи и данък върху хазарта) в държавния бюджет в периода от 2017 г. до 2021 г. Основната цел е да оцени нивото на структурата и динамиката на бюджетните приходи от косвени данъци. Формулирани са три изследователски хипотези:

- Хармонизирането на правните норми в областта на косвените данъци в Европейския съюз (особено ДДС и акцизите) допринася за фискалната ефективност на тези данъци.
- Структурата на данъците е основен фактор за определяне на тяхната фискална ефективност.
- Спецификата на косвените данъци и изпълняваните от тях нефискални функции (особено по отношение на акциза) оказват влияние върху тяхната фискална ефективност.

За постигане на поставените цели и проверка на приетите изследователски хипотези е направено теоретично и емпирично изследване. Използвани са статистически данни на Министерството на финансите, Сметната палата и статистическия институт.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

При теоретичното изследване са анализирани местните и чуждестранните публикации, националните източници и източници на законодателството на Европейския съюз. Използвани са сравнителен анализ на изходните данни, факторен анализ, както и описателно-статистически анализ на структурата и динамиката на данъците.

Времевият диапазон на дисертационния труд обхваща периода от 2017 г. до 2021 г., с акцент върху периода на пандемията от COVID-19 (март 2020 г. – декември 2021 г.).

Научно-приложните резултати от дисертационния труд включват:

- подчертаване на ролята на косвените данъци в бюджетните приходи на Полша;
- установяване на промените във функционирането на косвените данъци в Полша;
- представяне на влиянието на структурата на данъка върху фискалната ефективност.

Резултатите от изследването имат практико-приложен характер и могат да се използват за подобряване на данъчната система.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Дисертационният труд съдържа следните научно-приложни приноси:

- анализирани са основните проблеми на данъчната политика на Полша относно косвените данъци;
- изследвани са причините за ниската събираемост на данъчните приходи в Полша;
- изследвани са възможностите за подобряване на ефективността на данъчната система.

5. Преценка на публикациите по дисертацията

Публикациите на дисертанта, представени във връзка с участие в процедурата за придобиване на научната степен „доктор на науките“, отговарят на изисквания на нормативната уредба. Те са свързани с темата на дисертационния труд и осигуряват разпространяване на резултатите от изследването.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът коректно отразява както изложението в дисертационния труд, така и постигнатите изследователски резултати.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Препоръчвам на дисертанта да продължи своите изследвания в областта на данъчната система.

8. Заключение

Дисертационният труд съдържа теоретични обобщения и решения на големи научни или научноприложни проблеми, които съответстват на съвременните постижения, и представляват значителен и оригинален принос в науката. Той не повтаря темата и съдържанието на труда за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за прилагане на закона. Представените материали и резултати съответстват на изисквания на ВУЗФ.

Посоченото ми дава основание да изразя положително становище и да предложа на научното жури да присъди на **д-р Божена Агнешка Сова** научната степен „доктор на науките“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“.

09.04.2023 г. / гр. София

Подпис: